

Sociaal domein - Jeugd

Raadhuislaan 2, Oss

Telefoon 14 0412

E-mail gemeente@oss.nl

www.oss.nl

Postbus 5

5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de
datum van deze brief en
ons kenmerk vermelden?

Datum	Ons kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
25-02-2025		Willeke Daamen	
Onderwerp			
Regionaal toezicht en handhaving Jeugdwet			

Geachte raadsleden,

Invoeren regionaal toezicht en handhaving Jeugdwet

Aanleiding

Gemeenten zijn vanaf 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdhulp voor jeugdigen en/of hun ouders en opvoeders als zij ondersteuning nodig hebben. Dit heeft als doel de zorg voor jeugdigen te verbeteren en te waarborgen dat zij de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. In de afgelopen jaren is er steeds meer aandacht gekomen voor doelmatigheid, rechtmatigheid en kwaliteit van de jeugdzorg. Bij toezicht en handhaving is het vooral belangrijk dat zorggelden doelmatig en rechtmatig worden besteed en te bewaken dat de inwoners ook daadwerkelijk de zorg ontvangen die door de gemeente is toegekend en waar de gemeente voor heeft betaald.

Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor het kwaliteitstoezicht op de Wmo. Het kwaliteitstoezicht van de Jeugdwet is belegd bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Voor zowel de Wmo als de Jeugdwet hebben gemeenten zelf de taak om toe te zien op de rechtmatigheid en doelmatigheid van geleverde zorg en ondersteuning.

Voor de Wmo hebben wij toezicht en handhaving al regionaal ingericht en dit wordt uitgevoerd door ons, de gemeente Oss. Voor de Jeugdwet hebben we geen toezicht en handhaving op rechtmatigheid en doelmatigheid ingericht. We willen dit nu per 1 januari 2025 regionaal inrichten.

Samenvatting/toelichting

VNG adviseert om toezicht en handhaving in te richten.

Het kwaliteitstoezicht Jeugdhulp is belegd bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Aangezien in zowel de Jeugdwet als ook de Memorie van Toelichting van de Jeugdwet alleen wordt gesproken over het kwaliteitstoezicht adviseert de VNG gemeenten om voor het toezicht op de rechtmatigheid van de Jeugdwet een gemeentelijke toezichthouder aan te wijzen.

Regionale aanpak

Als individuele gemeente is het lastig om toe te zien op rechtmatigheid en doelmatigheid van geleverde zorg en ondersteuning. We kunnen onze toegangsmedewerkers goed scholen om alert te zijn op mogelijk misbruik van middelen. En in onze financiële administratie zijn mechanismen ingebouwd om onjuiste declaraties te detecteren en controleren. Echter, de slagkracht van een zelfstandige gemeente is niet zo groot en het kost veel inzet en middelen om de juiste menskracht en expertise te verwerven en te onderhouden voor het vervolgonderzoek op "niet-pluis"-signalen. Daarbij is het inregelen van lokaal toezicht op regionale contracten inefficiënt: een lokale toezichthouder kan onderzoek doen naar lokale aangelegenheden maar niet voor een hele regio spreken als hij of zij daar niet toe aangewezen is.

Wanneer meerdere gemeenten samenwerken, is het toezicht robuuster en is het door de schaalgrootte makkelijker om het professioneler in te richten. Het samen optrekken met andere gemeenten heeft verder als voordeel dat gemeenten het toezicht niet volledig uitbesteden, maar het relatief dichtbij gemeenten blijft, mits het goed wordt ingeregeld (en er geen nieuwe 'organisatie' ontstaat die verder weg staat). Tot slot is het regionaal inrichten van toezicht en handhaving kostenefficiënt. Niet iedere gemeente heeft een eigen toezichthouder nodig en niet ieder onderzoek naar vermeend onrechtmatig gedrag van een aanbieder hoeft door elke gemeente afzonderlijk te worden uitgevoerd.

Lokaal kader

In de regel bieden de Jeugdwet en de regionale overeenkomsten met aanbieders voldoende grondslag om onderzoek uit te voeren en te kunnen handhaven.

Naast een aanwijzingsbesluit van een toezichthouder als grondslag om rechtmatig onderzoek te mogen doen, is het essentieel dat de rol van toezichthouders is geborgd in de geldende centrumregelingen, lokale verordeningen, beleidsregels en/of besluit. Het college kan een toezichthouder aanwijzen die belast is met het houden van toezicht op de naleving van rechtmatige uitvoering van de wet. Dit is vastgelegd in de verordening jeugdhulp gemeente Oss 2021. Om ook te kunnen handhaven volgt er de komende maanden een herzieningsronde van alle bovenstaande documenten. We verwachten eventuele herziene stukken medio 2025 aan de Gemeenteraad voor te kunnen leggen. Ondanks deze mogelijke aanpassing van de verordening kan er wel al worden gestart met het doen van onderzoek door de toezichthouders.

Uitvoering

In november 2024 hebben de bestuurders van de gemeenten van de Jeugdhulpregio Noordoost Brabant besloten om aan te haken bij de geldende centrumregeling Jeugdhulp en de opdracht te verstrekken aan centrumgemeente 's-Hertogenbosch en specifiek bij de Regionale Inkooporganisatie (RIOZ). Dit is een logische keuze omdat toezicht en handhaving een basis vindt in goede afspraken in de naleving van de zorgcontracten. Gezien de overeenkomende aard van zorg is ervoor gekozen om hier ook het toezicht op Pgb's in mee te nemen.

De centrumgemeente 's-Hertogenbosch is inmiddels begonnen met de voorbereiding van de implementatie van deze rol. Werkprocessen worden ingericht, toezichthouders worden aangesteld en de administratieve organisatie wordt gebouwd. De portefeuillehouders hebben met de centrumgemeente afgesproken dat ze 4 FTE toezichthouder kan werven. We gaan gedurende 2025 ervaren of dit voldoende is om alle signalen te onderzoeken en het aantal benodigde detailcontroles uit te voeren.

De centrumgemeente 's-Hertogenbosch gaat niet alleen voor de Jeugdregio NOB toezicht en handhaving implementeren maar ook voor de WMO-regio Meierij Bommelerwaard. Toezicht op de Wmo is voor onze WMO regio al regionaal belegd. Er is overwogen om de toezichtrol van de Wmo van beide regio's samen te voegen maar daar is vooralsnog niet voor gekozen. Wel is er afgesproken dat de eerste jaren nauw wordt samengewerkt.

Kosten en dekking

De regio's hebben afgesproken dat de centrumgemeente 's-Hertogenbosch middelen krijgt om voor 2025 en 2026 4 FTE toezichthouder aan te stellen omdat dit een pilot betreft.

De kosten worden voor 75% (€ 345.000, -) toegerekend aan toezicht en handhaving voor de jeugdzorg en voor 25% aan toezicht en handhaving WMO-regio Meierij Bommelerwaard. O.b.v. de afgesproken verdeelsleutel in de centrumregeling betekent dit voor Oss een bijdrage van € 60.237,- (17,46%) op jaarbasis. Waarschijnlijk worden deze kosten structureel.

Daarnaast is er voor 2025 een implementatiebudget van € 18.750, - overeengekomen. Voor Oss betreft dit een bijdrage van € 3.273,75 in deze kosten.

Deze kosten zijn nog niet opgenomen in het regionaal budgettair kader jeugdzorg 2025 en in de gemeentelijke begroting 2025. Jaarlijks vindt in het voorjaar een bijstelling van het budgettair kader plaats waarin naast deze bijstelling waarschijnlijk meer bijstellingen zullen plaatsvinden. Voorstel is om deze kostenstijging te verwerken in de eerste tussentijdse rapportage 2025 omdat we dan een eerste indicatie van de voortgang van het regionaal budgettair kader 2025 en de lokale kostenontwikkeling (pxq-financiering) hebben.

Toezicht en handhaving biedt ook financiële voordelen

Toezicht en handhaving kost in eerste instantie geld, maar kan op termijn ook (indirect) financiële voordelen opleveren:

- Misbruik en fraude. Misbruik en fraude kan worden opgespoord en tegengegaan. Zo kunnen onterechte declaraties bijvoorbeeld worden teruggevorderd.
- Verbetering van kwaliteit zorgaanbod. Door strikter toezicht en handhaving verbetert mogelijk de kwaliteit van het jeugdhulpaanbod. Het wordt beter mogelijk om het kaf van het koren te scheiden, ook als aanbieders al zijn gecontracteerd.
- Betere besteding publieke middelen. Door beter toezicht en handhaving krijgen we als regio meer zicht op de kwaliteit en het handelen van aanbieders. Hierdoor kunnen we publieke middelen beter besteden.

Hoeveel dit oplevert is moeilijk vooraf te bepalen. Het is van veel verschillende factoren afhankelijk en ook niet altijd aanwijsbaar dat de kostenbesparing direct door het toezicht en handhaven komt. De VNG schat in dat tussen de 5 en 8% van het totale zorgbudget weglekt aan misbruik, oneigenlijk gebruik en fraude. Door goed toezicht en handhaving kunnen we dit percentage verlagen.

Evaluatie

Met de centrumgemeente is afgesproken dat de regionale aanpak Toezicht en Handhaving Sociaal Domein in de eerste helft van 2026 wordt geëvalueerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oss,
Namens dezen,

Drs. W.J.L. Buijs-Glaudemans
Burgemeester

H. Reints
secretaris